

Terugblik naar 2008 en vooruitblik naar 2009

(Jaarverslag 2008 en onderzoeksplan 2009 Rekenkamercommissie Leek)

Missie:

De Rekenkamercommissie wil door middel van haar werkzaamheden bijdragen aan de kwaliteit van het lokale bestuur in de gemeente Leek, aan de transparantie van het gemeentelijk handelen en aan de versterking van de publieke verantwoording daarover. Dit zal zij doen door de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid en bestuur te onderzoeken en de gemeenteraad hierover te rapporteren en te adviseren.

Rekenkamercommissie Leek,
April 2009

Voorwoord

Voor u ligt het vierde jaarverslag van de Rekenkamercommissie van de gemeente Leek. In dit jaarverslag verantwoorden we de activiteiten die de commissie in het kader van haar taak in 2008 heeft ondernomen. Tegelijkertijd worden de nog voorlopige ambities voor 2009 gepresenteerd.

De Rekenkamercommissie Gemeente Leek was een gemengde Rekenkamercommissie. Dat betekent een samenstelling van externe leden, specifiek voor de Rekenkamercommissie geworven en raadsleden uit de gemeenteraad. Recent heeft het Presidium van de gemeenteraad besloten aan de raad een wijziging van de Verordening op de Rekenkamercommissie Gemeente Leek voor te stellen. Deze wijziging houdt in dat raadsleden geen deel meer zullen uitmaken van de commissie en dat deze alleen zal bestaan uit externe leden en een plaatsvervangend extern lid. De commissie heeft met de fractievoorzitters afspraken gemaakt over de wijze van informatievoorziening van de raad aan de Rekenkamercommissie en kan met de voorgestelde wijziging instemmen.

De onderzoeken van de Rekenkamercommissie Gemeente Leek richten zich op het bewerkstelligen van een leereffect en het vergroten van de transparantie van het bestuur. De Rekenkamercommissie wil hieraan bijdragen door onderzoeken te initiëren die gericht zijn op:

- de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid
- de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beheer en de organisatie
- de rechtmatigheid van de uitgaven.

De Rekenkamercommissie Gemeente Leek besteedt tevens aandacht aan de randvoorwaarden voor goed bestuur, zoals integriteit, democratische besluitvorming en publieke verantwoording. De commissie streeft ernaar om twee onderzoeken per kalenderjaar te verrichten.

Eind 2008 bestond de Rekenkamercommissie Leek uit de volgende leden:

Voorzitter, extern	Edwin de Jong
Extern lid	Robert de Koord
Extern lid	Rob Kah
Extern reservelid	Albert Vlaardingerbroek

De Rekenkamercommissie werd in 2008 bijgestaan door Wessel Loonstra (griffier), secretaris van de Rekenkamercommissie

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
Terugblik 2008	7
- Inleiding	
- Personele Ontwikkelingen	
- Verrichtte (onderzoeks)activiteiten	
- Verantwoording Financiën Rekenkamercommissie	9
Vooruitblik 2009	10
- Inleiding	
- Jaardoelen voor 2009	

1 Terugblik 2008

1.1 Inleiding

Dit is het vierde jaarverslag van de Rekenkamercommissie Gemeente Leek. Dit jaarverslag is een verslag van de (onderzoeks)activiteiten die in het jaar 2008 verricht zijn. Er wordt aandacht besteed aan de personele ontwikkelingen binnen de Rekenkamercommissie, het verrichte onderzoek en de financiële ontwikkelingen met betrekking tot de Rekenkamercommissie.

De terugblik op 2008 en de vooruitblik op 2009 worden vastgesteld in de vergadering van de Rekenkamercommissie van 14 april 2009.

Deze verantwoordingsnotitie wordt ter informatie toegezonden aan:

Intern:

- de gemeenteraad
- het college van B&W
- het management van de ambtelijke organisatie van de gemeente Leek
- de accountant

Extern

- rekenkamers waarmee contacten worden onderhouden en andere belangstellenden
- ook zal dit document op de website van de gemeente Leek geplaatst worden

1.2 Personele ontwikkelingen

In 2008 en in 2009 hebben wijzigingen plaatsgevonden in de samenstelling van de Rekenkamercommissie. Het plaatsvervangend externe lid mevrouw Madelon de Wilde is per 1 januari 2008 op haar verzoek eervol ontslag verleend. In haar plaats is op 21 april 2008 benoemd en beëdigd de heer Albert Vlaardingerbroek.

Per 25 augustus 2008 zijn de raadsleden – Rien Honnef, Tanja Haseloop-Amsing en plaatsvervangend lid Jan Willem Slotema – uit de Rekenkamercommissie getreden. Daarmee is de commissie overgegaan van een ‘gemengd’ model naar een volledig externe commissie. Om het contact met de raad in stand te houden overlegt de Rekenkamercommissie twee maal per jaar met het Presidium van de gemeenteraad.

1.3 Verrichtte (onderzoeks)activiteiten

De Rekenkamercommissie vergadert eens per maand in het gemeentehuis van Leek. De vergaderingen zijn bedoeld om activiteiten af te stemmen, te coördineren en uit te zetten. Daarnaast werden inventariserende werkzaamheden verricht voor de mogelijke onderzoeken en de aanpak.

De Rekenkamercommissie rapporteert aan de gemeenteraad. De raadsfracties in de gemeenteraad worden een aantal keren per jaar uitgenodigd om onderzoeksonderwerpen aan te leveren. Ook de burgers van de gemeente Leek worden hiervoor benaderd, via een oproep in de Midweek, een oproep op de website en een persbericht dat verzonden is. Vanuit de fracties zijn enkele reacties gekomen op deze uitnodiging. Burgers uit de gemeente Leek

hebben helaas nog niet van de mogelijkheid gebruik gemaakt om onderzoeksonderwerpen voor de Rekenkamercommissie aan te dragen.

Onderzoek naar informatievoorziening over (financiële) risico's door participatie in het werkvoorzieningschap Novatec

In het voorjaar van 2008 heeft de Rekenkamercommissie een vooronderzoek gedaan naar twee onderwerpen. Het betreft:

1. Inkoop- en aanbestedingsbeleid;
2. De structuur van en de informatievoorziening door het werkvoorzieningschap Novatec.

Omdat het inkoop- en aanbestedingsbeleid al uitvoerig door de ambtelijke organisatie (onder verantwoordelijkheid van het college) onderzocht werd, is gekozen om het onderzoek te richten op het werkvoorzieningschap. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de Rekenkamercommissie van de gemeente Zuidhorn. De Rekenkamercommissie van de gemeente Leek was initiatiefnemer en trekker van het onderzoek. De kosten van het onderzoek zijn gelijkelijk over beide gemeenten gedeeld.

De feitelijke uitvoering van het onderzoek was in eerste instantie in handen van een studente die in dienst is gesteld via de stichting Stibabo. Nadat de studente haar studie had beëindigd, is het onderzoek overgenomen door een medewerker van deze stichting. Doordat er wat overdrachtproblemen waren, heeft het onderzoek enige vertraging opgelopen en is de Rekenkamercommissie niet meer in staat geweest om het onderzoeksrapport in 2008 aan de raad te presenteren. Het eindrapport is op 1 april 2009 in de raadscommissie gepresenteerd en zal op 14 april 2009 in de raadsvergadering worden gepresenteerd.

De doelstelling van het onderzoek was tweeledig. Enerzijds wilde de Rekenkamercommissie de structuur van Novatec voor de raad inzichtelijk maken. Daarnaast is in het bijzonder gelet op de financiële risico's die de gemeente met haar participatie in Novatec loopt. Omdat het binnen de gestelde tijd en het budget niet mogelijk was een volledige risicoanalyse uit te voeren, heeft het onderzoek zich geconcentreerd op de sturingsrelatie tussen Novatec en de gemeente Leek. De Rekenkamercommissie heeft getracht er op aan te sturen dat het onderzoek minder dan de vorige onderzoeken gericht was op zelfreflectie door de raad (stelt de raad goede kaders en bewaakt hij die kaders goed?), maar meer op de controle van een collegeverantwoordelijkheid. Daarom is het onderzoek gericht op de *informatievoorziening* over risico's door Novatec en het college. De algemene vraag van het onderzoek was of de colleges en raden van de gemeenten Leek en Zuidhorn voldoende inzicht in de uitvoering van de Wsw door Novatec krijgen en in hoeverre risico's zichtbaar worden gemaakt voor gemeenteraden. Dit resulteerde in een aantal deelvragen:

1. Hoe is Novatec georganiseerd, inclusief de dochtermaatschappij en de joint ventures?
2. Hoe verlopen de informatiestromen?
  - a. Wisselen Novatec, NovaWork en de joint ventures informatie uit?
  - b. Welke inhoudelijke informatie wordt naar de raad gezonden?
  - c. Welke financiële informatie wordt naar de raad gezonden?
  - d. Voldoet de begroting aan de gestelde eisen?
  - e. Hoe geeft de verantwoordelijk wethouder uitvoering aan de actieve informatieplicht?
  - f. Zijn exploitatierisico's voldoende herkenbaar?

De Rekenkamercommissie heeft met name een aantal formele omissies gesignaleerd in de jaarstukken van de gemeente Leek en Novatec. Er dient in het bijzonder meer werk te worden gemaakt van de weerstandparagraaf in de begrotingen en jaarrekeningen. In de jaarstukken van Novatec wordt geen echte risicoanalyse gemaakt. Daarnaast ontbreekt een be-

leid omtrent de weerstandcapaciteit. In de weerstandparagraaf van de jaarstukken van de gemeente worden risico's van Novatec niet apart genoemd. Wel is er een ongespecificeerde voorziening voor tegenvallers.

1.4 Verantwoording Financiën Rekenkamercommissie

In de voorgaande paragrafen is een verantwoording gegeven op de personele ontwikkelingen en de verrichte (onderzoeks) activiteiten. In deze paragraaf wordt aangegeven welke uitgaven de Rekenkamercommissie in 2008 heeft gedaan:

Kostensoort	Begroting 2008	Uitgaven 2008	Uitgaven 2007
Personele middelen			
<i>Externe leden (vacatievergoeding)</i>	€ 7.500,00	€ 6.543,63	€ 5.649,74
Werkbudget			
<i>Lidmaatschap NVR</i>		€ 220,00	€ 243,95
<i>Deelname Dag Lokale Rekenkamer</i>		€ 249,00	
<i>Onderzoekskosten (budget voor 2 onderzoeken per jaar)</i>	€ 20.000,00	€ 7.537,50	€13.185,22
<i>- in 2008 uitgevoerd door StiBaBo</i>		<i>incl. btw</i>	<i>incl. btw</i>
<i>- in 2007 uitgevoerd door BMC</i>			
Totaal	€ 27.500,00	€ 14.550,13	€ 19.078,91

Korte toelichting op de bovengenoemde posten:

- De vacatievergoeding is de vergoeding die de externe leden van de Rekenkamercommissie ontvangen per vergadering. De Rekenkamercommissie vergaderde in 2008 12 keer.
- De Rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies.
- De onderzoekskosten in 2008 zijn binnen het beschikbaar gestelde krediet gebleven, omdat door vertraging een gepland 2° onderzoek eerst gestart is in februari 2009 (samen met de Rekenkamercommissies van de gemeenten Marum en Noordenveld).

Vooruitblik 2009

2.1 Inleiding

In de vooruitblik op 2009 beschrijft de Rekenkamercommissie haar doelen en activiteiten voor 2009. Ook het jaar 2009 zal in het teken staan van de verdere ontwikkelingen van de Rekenkamercommissie. De commissie wil de rekenkamerfunctie verder binnen de gemeente vorm geven door 2 onderzoeken op te starten en deze uit te voeren door deze uit te besteden om hiermee de slagkracht te vergroten.

2.2. Jaardoelen voor 2009

In 2009 gaat de Rekenkamercommissie werken aan drie hoofddoelen:

1. Onderzoek door een extern bureau naar doelmatigheid en stuurbaarheid van de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD);
2. Het opstarten van een tweede onderzoek naar de bewaarschriftenprocedure,
3. Naamsbekendheid en communicatie binnen en buiten de gemeente Leek.

Ad 1) Onderzoek naar de doelmatigheid en stuurbaarheid van de ISD

De Intergemeentelijke Sociale Dienst Noordenkwartier voert de Wet werk en bijstand uit voor de gemeenten Noordenveld, Marum en Leek. De ISD is een gemeenschappelijke regeling. Het is de Rekenkamercommissie gebleken dat er binnen de gemeenteraden van de drie deelnemende gemeenten vragen heersen over de effectiviteit en stuurbaarheid van de ISD. Het beeld bij de raden is dat de kosten van de ISD oplopen, terwijl het aantal cliënten afneemt (in hoeverre dat beeld klopt moet worden onderzocht). De raden vragen zich af in hoeverre zij voldoende sturingsinformatie krijgen om hun controlerende rol goed te kunnen uitvoeren. In het onderzoek werkt de Rekenkamercommissie van Leek samen met de Rekenkamercommissies van de gemeenten Marum en Noordenveld. Er is een ad hoc werkgroep opgesteld met daarin de voorzitters van de drie Rekenkamercommissies die het onderzoek procesmatig en inhoudelijk begeleiden. De Rekenkamercommissie van de gemeente Leek is initiatiefnemer en trekker van het onderzoek. Inmiddels is de aanbestedingsprocedure doorlopen. Er zijn drie onderzoeksbureaus uitgenodigd om offerte uit te brengen. Aan het onderzoeksbureau Jacques Necker is de opdracht verstrekt en inmiddels is gestart met het onderzoek.

Ad 2) Het opstarten van een nieuw onderzoek naar de bewaarschriftenprocedure

De Rekenkamercommissie is voornemens een onderzoek op te starten naar de kwaliteit van de gemeentelijke bezwaarschriftenprocedure. Dit onderwerp is een specifieke invulling van het onderwerp 'dienstverlener aan burgers' van de groslijst. In het onderzoek zal de kwaliteit van de procedure centraal staan, maar zal ook plaats zijn voor het burgerperspectief. De exacte invulling van het onderzoek moet nog worden bepaald. Het onderzoek zal om budgettaire redenen in het najaar van 2009 starten en doorlopen tot het voorjaar 2010.

De groslijst (in willekeurige volgorde) van mogelijke onderzoeken:

- Leek in Balans, een review naar de doelen en uitkomsten van de organisatieverandering;
- Onderzoek naar de inrichting en bruikbaarheid van de Programmabegroting;
- Intergemeentelijke Sociale Dienst. In samenwerking met de Rekenkamercommissies van de gemeenten Noordenveld en Marum zal een gemeenschappelijk onderzoek worden opgepakt in 2009 naar de sturing, kosten en effecten van de samenwerking;
- Onderzoek naar Jaarrekening en Jaarverslag, met name de reserves en voorzieningen;

- Onderzoek naar het werkdeel van de Wet Werk en Bijstand;
- Onderzoek naar de beheersing van de uitgaven van de WVG;
- Evaluatie van het Bouwproject de Wolfeschans (leereffecten m.b.t. het nieuwbouwplan Oostindie);
- Dienstverlening aan de burgers. In het najaar van 2009 zal een onderzoek naar de kwaliteit en tevredenheid over de bezwaarschriftenprocedure worden ingesteld;
- Het nakomen van toezeggingen van het college van b. en w. gedaan aan de raad.
- De gang van zaken (bouw en financiering) in verband met het verplaatsen van de v.m. ISK-school naar Oostindie;
- Proces van aanbesteding en gunning van de bouw van de Nijenoertschool;
- Onderzoek naar de werking en de consequenties van de vastgestelde begrotingscyclus;
- mogelijkheden voor het presenteren van meer transparante financiële verslagen.

Ad 3) Communicatie

De belangrijkste randvoorwaarde van de rekenkamerfunctie ligt bij de communicatie. Het is een randvoorwaarde voor het bereiken van de doelstellingen van de rekenkamerfunctie: in transparantie opereren.

- Onderhouden van de website. Er zal continue aandacht bestaan om de website up to date en actueel te houden.
- Voorlichting aan nieuwe raadsleden over de rekenkamerfunctie. Na de beëdiging van de nieuwe raadsleden hen hierover informeren.
- De ambtelijke organisatie bekend maken met dit instrument dat in het kader van dualisme is ontstaan.
  1. Voorlichting/presentatie geven in de werkoverleggen over de activiteiten van de Rekenkamercommissie;
  2. In het personeelsblad "Ridderspoor" van de gemeente Leek een korte presentatie geven over uitgebrachte rapporten (bevindingen/conclusies).
- Uitdoen van een persbericht bij elk gepubliceerd onderzoek.

De Rekenkamercommissie heeft besloten in het vervolg geen burgers meer uit te nodigen voor het aanleveren van onderzoeksonderwerpen. De commissie is van mening dat zij principieel een instrument van de gemeenteraad is. Burgers kunnen onderwerpen aandragen via de gemeenteraad. Daarnaast is het in de afgelopen jaren gebleken dat er van uit de burgers geen enkele reactie op een oproep om onderzoeksonderwerpen.